

קריאה לאימוץ הזכות לניוד מידע אישי בדין הישראלי

בעידן הכלכלה הדיגיטלית, השימוש הנרחב שנעשה במידע על צרכנים מביא עמו אתגרים משמעותיים ביחס להגנה על פרטיותם, ומעלה חשש לשימוש בנתוניהם האישיים באופן שאינו מטיב עמם ושעלול לפגוע בתחרות.

בניסיון להתמודד עם אתגרים וחששות אלה, פרסם ביום 3 בינואר 2021 צוות משותף של הרשות להגנת הפרטיות, הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן ורשות התחרות, נייר עמדה להערות הציבור. בנייר העמדה ממליץ הצוות המשותף לאמץ בדין הישראלי זכות כללית לניוד מידע אישי (data portability), ודן בשיקולים שיש לקחת בחשבון בעת אימוץ זכות

זו.¹

הזכות לניוד מידע אישי, כפי שהיא מוצגת בנייר העמדה, משמעותה **מתן אפשרות לצרכן לקבל באופן מקוון מידע אישי אשר גופים אוגרים בעניינו, ולבקש להעבירו לגוף אחר** באופן שיאפשר לו לבצע שימושים נוספים במידע, לרבות לצורך מעבר לגופים מתחרים.

במהלך השנים האחרונות הוכרה הזכות לניוד מידע אישי בשיטות משפט שונות בעולם (בהן האיחוד האירופי במסגרת כללי ה-GDPR, ומדינת קליפורניה במסגרת כללי ה-CCPA), וגופים הכפופים לה מחויבים להעביר את המידע האישי שבחזקתם לנושא המידע על פי בקשתו.

מקורה של הזכות לניוד מידע אישי בתחום הפרטיות, אך היא נושאת השפעה משמעותית גם בתחומי הגנת הצרכן והתחרות. הזכות לניוד מידע אישי מאפשרת לצרכן אוטונומיה ושליטה רבה יותר על מידע אישי שלו שאוספים ספקי שירותים דיגיטליים, ומייצרת איזון ביחסי הכוחות בין הצרכנים לבין ספקים אלה. בכך הולמת הזכות את דיני הגנת הפרטיות ואת דיני הגנת הצרכן, שנועדו **להעצים את נושאי המידע** ולאפשר להם לנהל את הנעשה במידע האישי שלהם.

בנוסף, ניידות מידע יעילה ומהירה עשויה **להגביר את רמת התחרות** בין ספקי מוצרים ושירותים דיגיטליים ולהרחיב את מגוון האפשרויות לצרכן בשווקים אלה. ניוד מידע אישי מאפשר **לצרכן** לעבור בקלות רבה יותר בין ספקים, ומאפשר **לספקים** שאליהם מעוניין הצרכן לעבור, להתבסס על המידע המנוייד כדי לספק לצרכן מוצר או שירות המותאם לצרכיו ולהעדפותיו. בכך עשויה הזכות לניוד מידע אישי לצמצם את חסמי המעבר בשווקים שונים, לסייע להגברת התחרות, ולהקל על כניסתם של שחקנים פוטנציאליים לשווקים אלה.

נוכח יתרונותיה של הזכות לניוד מידע אישי, ובהתחשב בניסיון שנצבר בעולם, ממליץ הצוות כי עיקריה של הזכות למידע אישי בשיטת המשפט הישראלית יהיו כדלהלן:

א. הזכות לניוד מידע אישי תיקבע כזכות כללית בדין הישראלי. במקביל, במגזרים שבהם יש חשיבות מיוחדת לניוד מידע, תיקבע רגולציה ממוקדת שתסייע בהטמעת הזכות ובמימושה;

¹ הזכות לניוד מידע – נייר משותף של רשות התחרות, הרשות להגנת הפרטיות והרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן (3.1.2021), www.gov.il/BlobFolder/reports/data_portability_right/he/dataportabilityrecommandations.pdf.pdf

- ב. חובת ניווד המידע תחול על **מידע אישי בלבד** (נתונים שנידב המשתמש ונתונים נצפים, ולא נתונים מעובדים) ועל **מידע דיגיטלי בלבד**, שהועבר **בפורמט מקוון**;
- ג. המידע ינויד **בפורמט קריא ונפוץ**, באופן שיאפשר לעשות בו שימוש נוסף או חוזר, אך זאת מבלי לחייב באופן גורף הטמעת טכנולוגיות מתאימות;
- ד. תאומץ גישת האיחוד האירופי, כך שלנושא המידע תהיה זכות לבקש כי המידע האישי הקיים בעניינו יועבר **ישירות מגורם אחד לגורם אחר**, וכך שהזכות לניוד מידע **לא תפגע בפרטיותם של צדדים שלישיים**;
- ה. הזכות תחול ביחס לגופים אשר יעמדו **בסף מינימלי**, שייקבע, בין היתר, לפי **היקף פעילותם ומספר לקוחותיהם**;
- ו. **מימוש הזכות לא יהיה כפוף להטלת עלות כספית על הצרכן**, למעט מקרים חריגים שייקבעו, וזאת בין אם יבחר הצרכן לנייד את המידע ישירות לגוף אחר ובין אם יבחר להעבירו לחזקתו האישית בלבד;
- ז. המידע ינויד **באופן מאובטח**, וייקבע מנגנון הגנה לצרכן באירועי אבטחת מידע;
- ח. היקפה של הזכות לניוד מידע אישי בדין הישראלי ותוכנה ייקבעו, במידת האפשר, תוך התחשבות בדין הבינלאומי שחל בסוגיה זו.

הזכות לניוד מידע אישי מתכתבת עם הרגולציה בעניין הגדרת התשתית של **בנקאות פתוחה** בישראל,² שמטרתה לחזק את שליטתו של הלקוח במידע הפיננסי בעניינו. בנקאות פתוחה עתידה לאפשר ללקוחות בנקים ולחברות כרטיסי אשראי (ובהמשך, עם קידום החקיקה הנדרשת, גם לגופים נוספים כגון חברות פינטק), להעניק לצדדים שלישיים, בנקאיים וחוץ בנקאיים, גישה למידע פיננסי שמרביתו מצוי כיום בידי הבנקים, באופן שיאפשר ללקוחות לקבל מאותם צדדים שלישיים שירותים מותאמים לצרכיהם. זכות לניוד מידע אישי עשויה לסייע לצרכן גם בתחום זה, ולעודד תחרות בין השחקנים השונים המספקים שירותים בנקאיים בהתבסס על המידע הבנקאי של הצרכן.

נייר העמדה פתוח להערות הציבור עד ליום 24 בינואר 2021.

לפרטים נוספים ולייעוץ, ניתן לפנות לעו"ד אביעד לחמנוביץ' ולעו"ד גיא פוקס.

² הוראת ניהול בנקאי תקין 368 "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל".